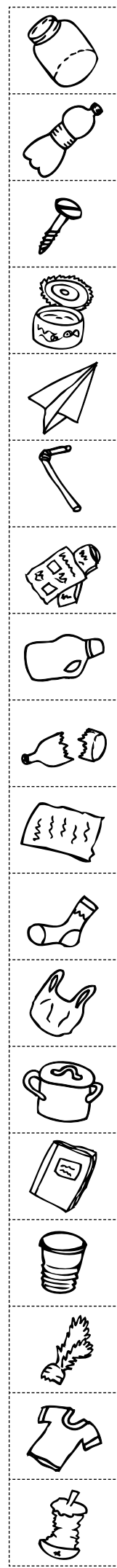
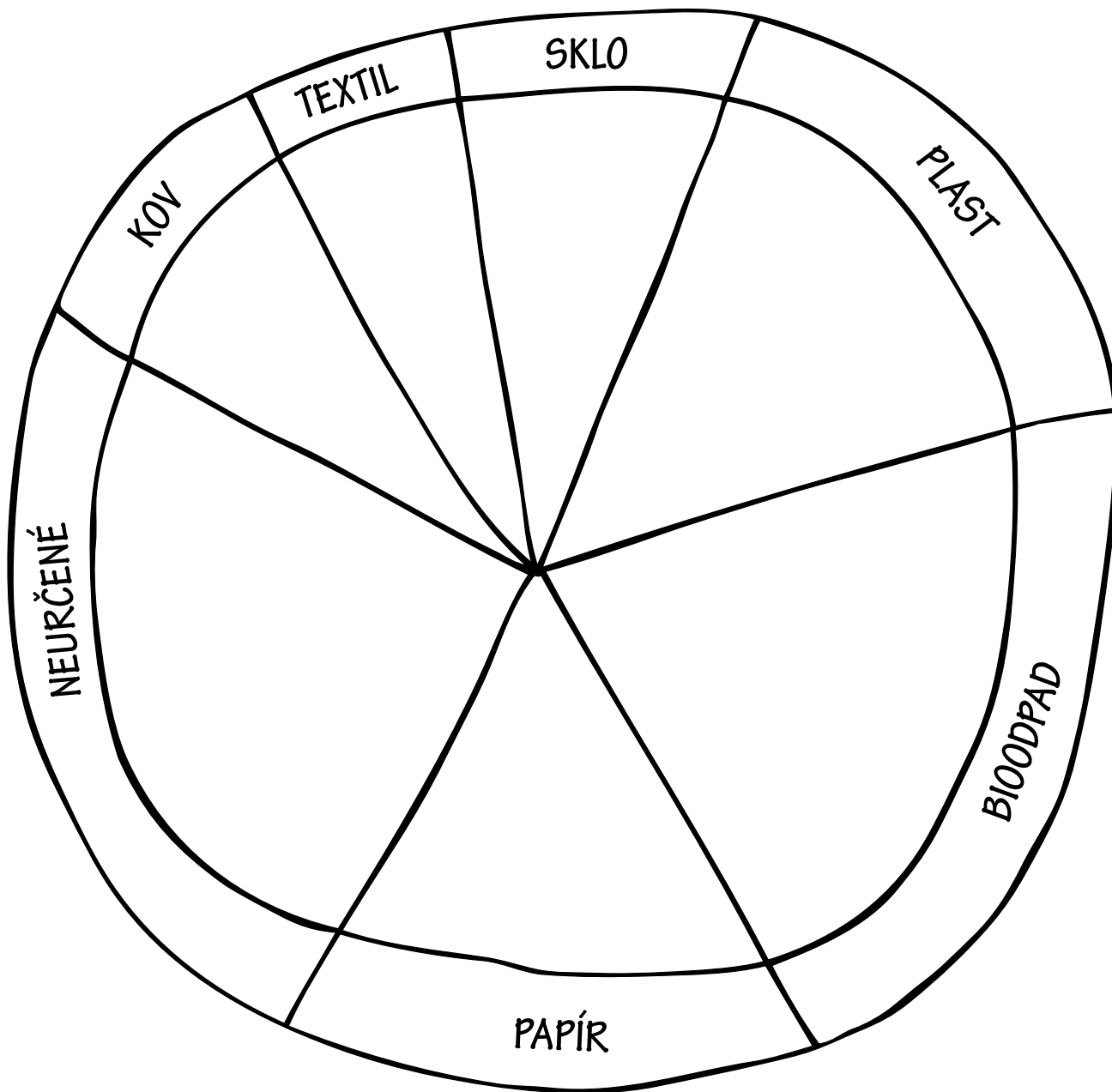

ODPADOVÝ KOLÁČ

A) Díky odpadového koláče ukazují, kolik vyhodíme jednotlivých druhů odpadu. Vybarvěte si je podle barev tříděného odpadu. Vystříhněte a nalepte obrázky odpadků do správných dílků.

B) Je výborné, že umíme odpad třídit. Problém ale je, že i tříděného odpadu vzniká tolik, že pro něj často nemáme využití. Mnohem důležitější je proto jeho vzniku předcházet.

Vyberte 5 věcí, které by se v odpadkovém koši podle vás vůbec nemusely objevit, a napište, jak to udělat.

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____

ODPADOVÝ PĚTILÍSTEK

Vyberte si jedno z témat.
Vymyslete a do pětilístečku napište
výrazy, které ho podle vás
nejlépe vystihují.

Příklady témat:

VERMIKOMPOSTOVÁNÍ

ZERO-WASTE

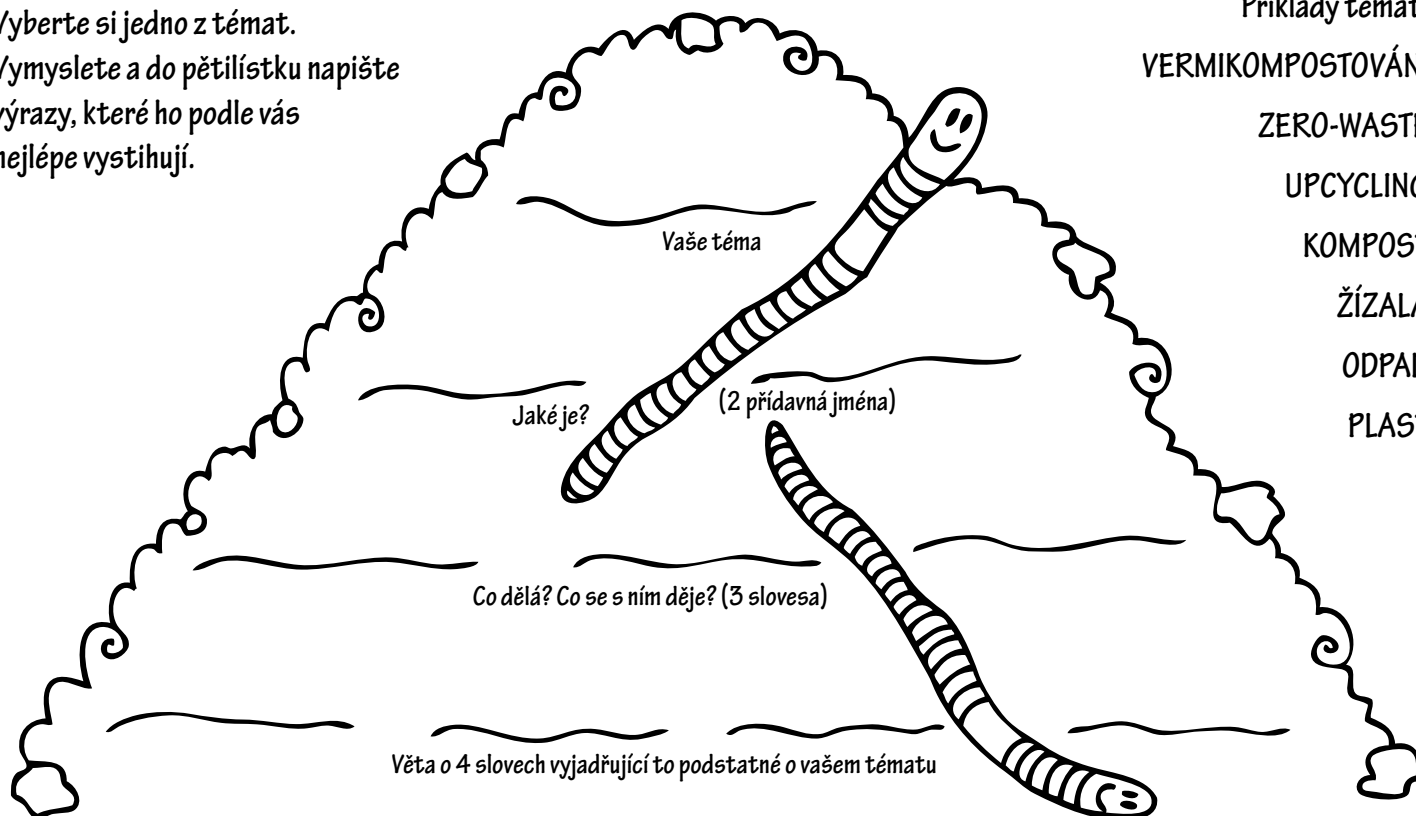
UPCYCLING

KOMPOST

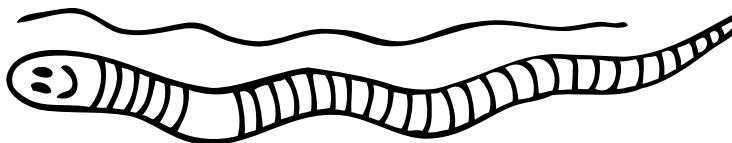
ŽÍZALA

ODPAD

PLAST

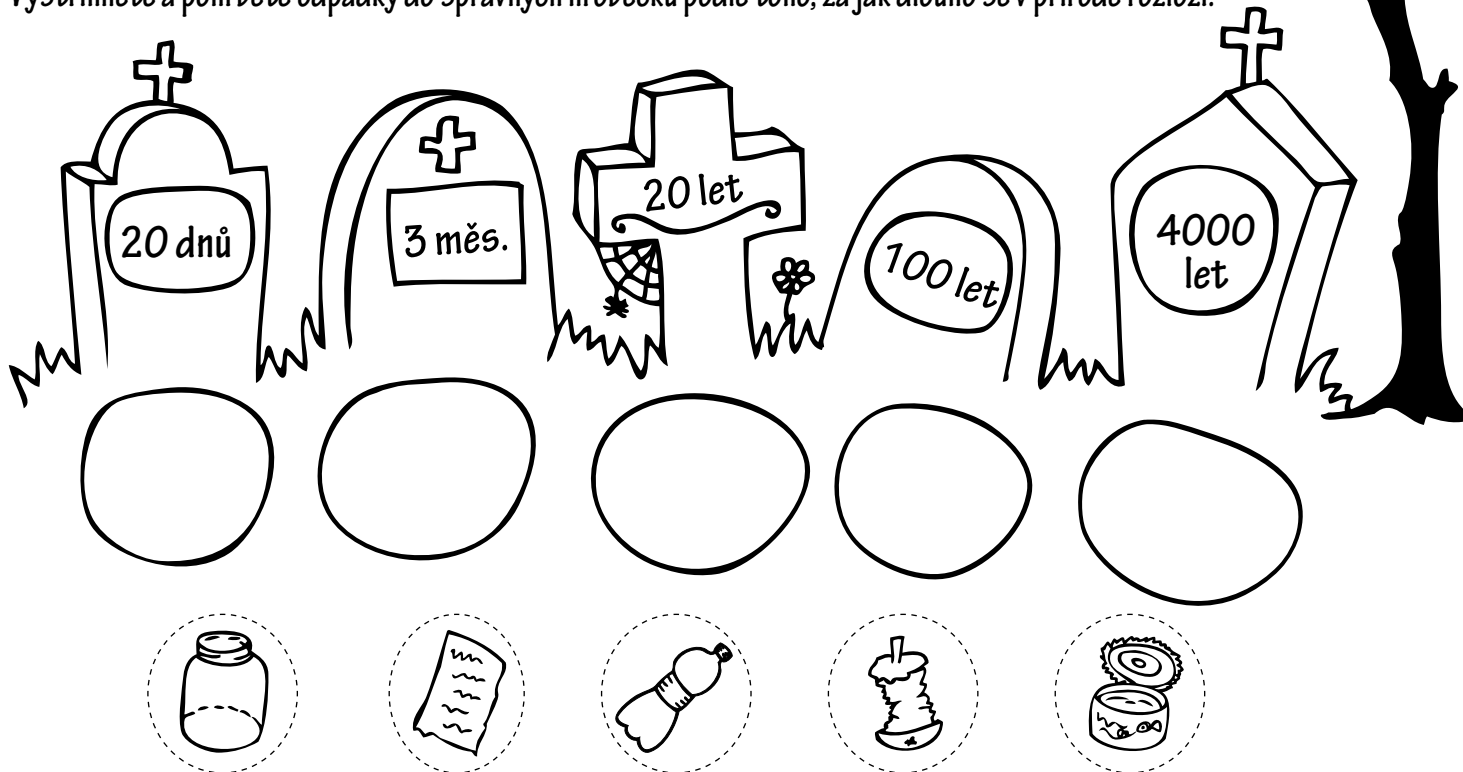

Synonymum, přirovnání,
podstata tématu

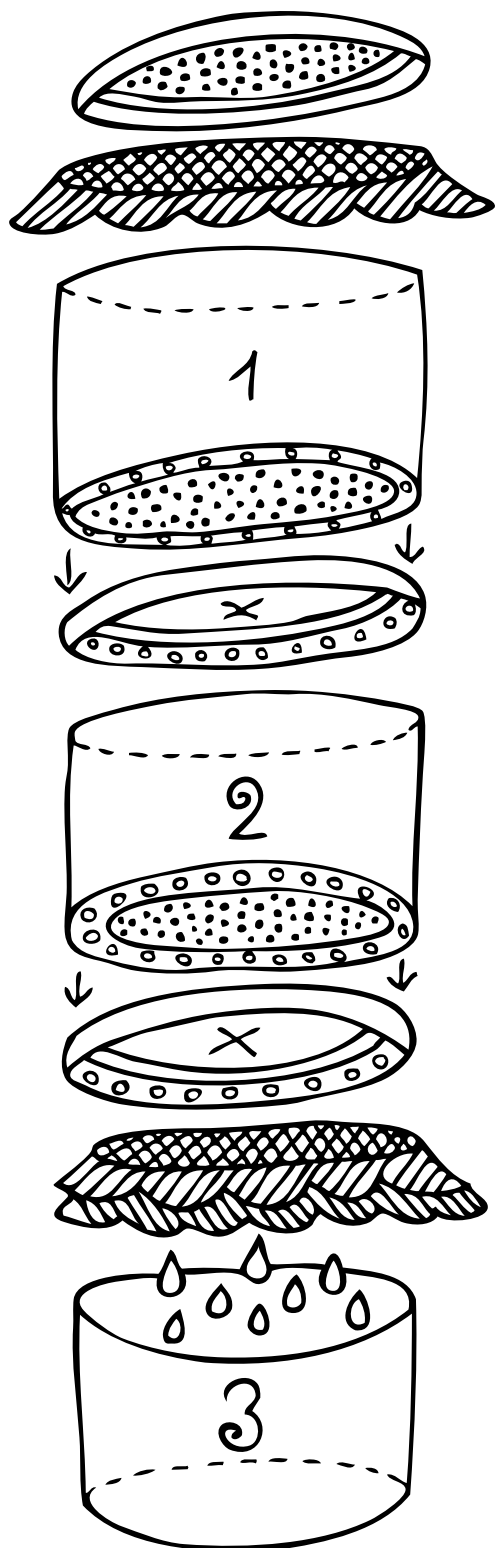
HŘBITOV ODPADKŮ

Vystříhnete a pohřbete odpadky do správných hrobečků podle toho, za jak dlouho se v přírodě rozloží.

VÝROBA VERMIKOMPOSTÉRU

POJMENUJTE
POTŘEBNÉ POMŮCKY:

- HORNÍ VÍKO
vyvrtáme díry kvůli větrání

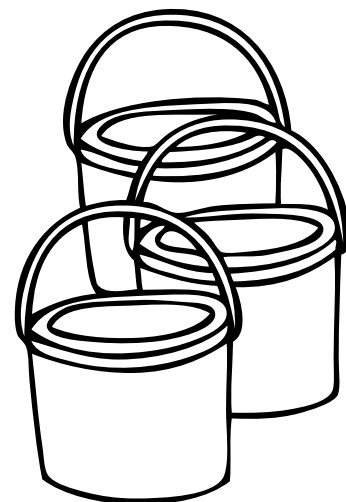
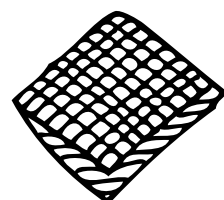
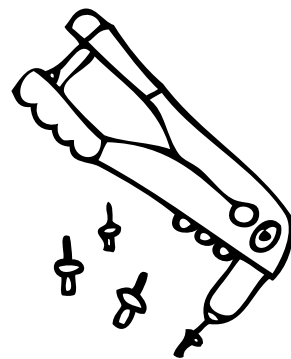
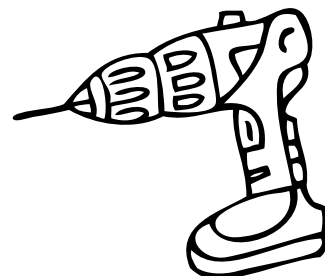
- GEOTEXTILIE
(netkaná textilie nebo plátno)
proti octomilkám

- KOMPOSTOVACÍ
NÁDOBY 1 a 2
do dna 1. a 2. nádoby
vyvrtáme díry,
aby mohly prolézat žížaly
a odtékat přebytečná voda

- OBĚ VÍKA
uprostřed vyřízneme
a přinýtujeme ke dnu nádob 1 a 2

- DVOJITÁ GEOTEXTILIE
(netkaná textilie nebo plátno),
aby voda mohla odtékat
a žížaly nespadly do „čaje“

- NÁDOBA
NA „ŽÍŽALÍ ČAJ“
(výživné tekuté hnojivo pro rostliny)

Při založení kompostéru na dno nádob 1 a 2 natrháme plata od vajíček nebo nasypeme piliny jako podestýlku. Pak přidáme „násadu“ (trochu humusu se žížalami).

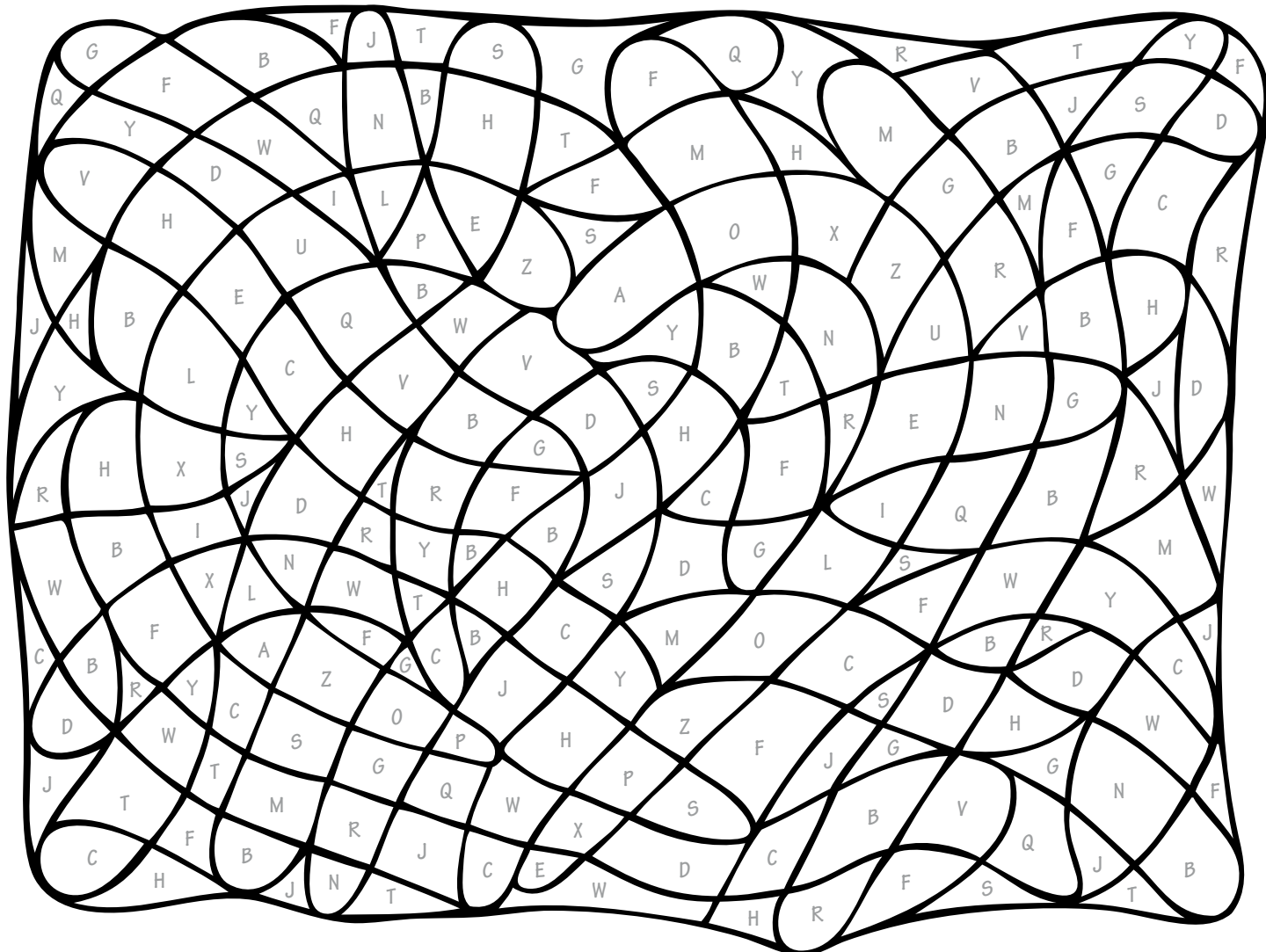
Čím potom žížaly krmíme?

K čemu je vermikompostér dobrý?

SKRÝVAČKA

Vybarvěte obrázek podle písmen u správných odpovědí. Zjistíte, kdo se v půdě stará o zpracování biologického odpadu.

BIOLOGICKÉ ZBYTKY V KOMPOSTU

- A jsou potravou půdních živočichů
- B se rozpustí a vypaří
- C zkamení

CO SE **NEVYRÁBÍ** Z RECYKLOVANÝCH PLASTOVÝCH LAHVÍ?

- D mikina
- E kapesník
- F lavička

ODPADY VYVEZENÉ NA SKLÁDKU

- G jsou postupně odvezeny jinam
- H jsou krmením pro divoká zvířata
- I zůstanou schované pro naše děti

TÉMĚŘ **NEUMÍME** RECYKLOVAT

- J skleněné lahve
- K PET lahve
- L hliníkové plechovky

SKLENĚNÁ LAHEV ZŮSTANE V LESE ASI

- M 10 let
- N 300 let
- O dokud ji někdo neuklidí

NA KOMPOST PATŘÍ

- P skořápka od vajíčka
- Q slupka od salámu
- R kosti z grilovaného kuřete

DO PAPIRU **NEPATŘÍ**

- S noviny a časopisy
- T staré učebnice
- U vlhčené ubrusky

PLASTOVÉ OBALY NESVĚDČÍ ŽIVOTNÍMU PROSTŘEDÍ, PROTOŽE

- V jsou průhledné
- W šustí
- X se rozkládají stovky let

KAŽDÝ ČECH PRŮMĚRNĚ ZA ROK VYHODÍ

- Y 50 PET lahví
- Z 150 PET lahví

MŮJ MOTIVAČNÍ PLÁN

Záleží mi na tom, aby za mnou zůstávalo co nejméně odpadu.
V jednotlivých oblastech pro to mohu a budu dělat následující:

JÍDLO

✂

.....

✂

.....

Jak se mi to daří?

vůbec   jen občas   někdy   skoro vždycky   vždycky

NÁKUPY

✂

.....

✂

.....

Jak se mi to daří?

vůbec   jen občas   někdy   skoro vždycky   vždycky

OBLEČENÍ HRAČKY ELEKTRO

✂

.....

✂

.....

Jak se mi to daří?

vůbec   jen občas   někdy   skoro vždycky   vždycky

ŠÍŘÍM TO DÁL

✂

.....

✂

.....

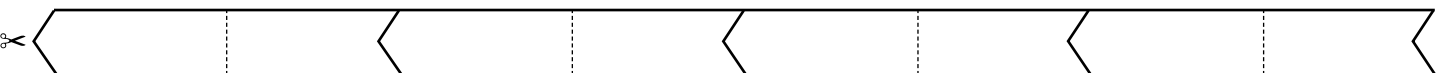
Jak se mi to daří?

vůbec   jen občas   někdy   skoro vždycky   vždycky

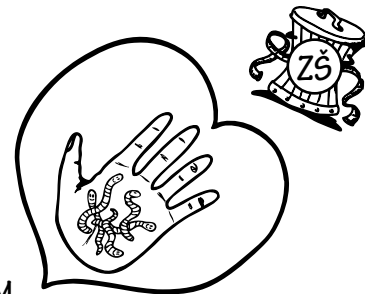

Doporučujeme motivační plán nakopírovat na čtvrtku nebo jej podlepit starým kartonem, (pozor ale na slepení průstřihů). Vystříhnete šípky, přehnete je a prostrčte průstřihy mezi smajlíky. Posunem šipek pak můžete ukazovat, jak se vám daří v jednotlivých oblastech bojovat s odpady.

KVÍZ EKOHRDINY

Odpovězte pravdivě na následující otázky a zjistíte, jak na tom v předcházení vzniku odpadů jste. Sečtete body a vypočítáte svůj index ekohrdinství:

TŘÍDĚNÍ ODPADŮ POVAŽUJI ZA

- normální 4 b.
- výmysl ekologů, který by možná mohl mít smysl 2 b.
- naprostou zbytečnost 0 b.

KOŠILI S UTRŽENÝM KNOFLÍKEM

- vyhodím do kontejneru na textil 0 b.
- poprosím maminku, ať mi ji spraví 5 b.
- knoflík si sám přišiji 6 b.

PITÍ NA VÝLET

- si natočím doma do lahve 6 b.
- si koupím cestou v plechovce 1 b.
- si koupím cestou v PET lahvi 3 b.

BIOODPAD V NAŠÍ DOMÁCNOSTI

- končí v odpadkovém koši a v černé popelnici 1 b.
- kompostujeme ve vlastním kompostu 6 b.
- vyhazujeme do popelnice na bioodpad 4 b.

KDYŽ JDU NA NÁKUP,

- koupím si jednorázovou igelitku 2 b.
- vezmu si tašku z domova 6 b.
- koupím si papírovou tašku 3 b.

JEDNOSTRANNĚ POTIŠTĚNÝ PAPÍR

- vyhazují do tříděného papíru 2 b.
- použijí druhou stranu na poznámky nebo kreslení 5 b.
- vyhazují do koše 0 b.

PEČIVO NAKUPUJI

- do papírových sáčků připravených v obchodě 3 b.
- do vlastních plátěných sáčků 6 b.
- předem balené 1 b.

SUŠENKU S PŘEKROČENOU „MINIMÁLNÍ TRVANLIVOSTÍ“

- zahodím, protože bude zkažená 0 b.
- zkontroluji a sním 4 b.
- zahodím, protože už nejspíš bude tvrdá 0 b.

MOBIL POTŘEBUJI VYMĚNIT, KDYŽ

- nefunguje a nejde opravit 5 b.
- už není nejlepší ve třídě 0 b.
- se mi do něj nevchází všechny hry 2 b.

PŘEDCHÁZET VZNIKU ODPADŮ JE FAJN, PROTOŽE

- šetříme přírodní zdroje 6 b.
- ušetříme rodinnou kasičku 5 b.
- nemusím chodit tak často vynášet koš 3 b.

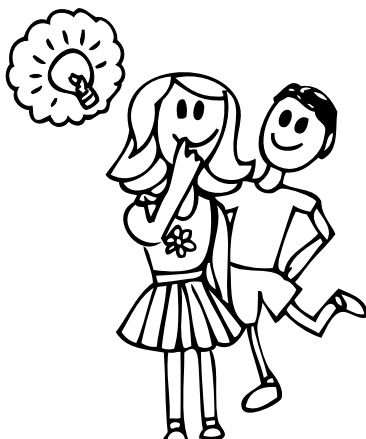
0 - 24 b.

PYTLÍKÁČI

Král skládky by z vás měl radost - zásobujete ho stále novými a novými odpady. Pokud ale na skládce žít nechcete, je potřeba dost věcí změnit.

24 - 39 b.

SVĚTÝLKA

Už vám svítá, že s odpady je potřeba něco dělat. Jste na dobré cestě, ale ještě se máte v čem zlepšovat.

40 - 54 b.

EKOHRDINOVÉ

Je vidět, že o věcech přemýšlíte - moc odpadu za vámi nezůstává. Můžete jít ostatním příkladem. Jen tak dál!

55 - 60 b. **PODVODNÍCI** a nebo neumíte počítat.

PAPÍR
100

SKLO
100

PLASTY
100

PAPÍR
200

SKLO
200

PLASTY
200

PAPÍR
300

SKLO
300

PLASTY
300

PAPÍR
400

SKLO
400

PLASTY
400

HRA - ODPADOVÉ RISKUJ

Co nepatří do plastů?

- A) igelitový sáček
- B) polystyrén
- C) rozbitý mobil
- D) PET lahve od nápojů

Co nepatří do skla?

- A) rozbité zrcadlo
- B) lahev od piva
- C) umytá sklenička od marmelády
- D) okenní tabule

Co nepatří do papíru?

- A) noviny a časopisy
- B) kartonové krabice
- C) staré učebnice
- D) vlhčené ubrousky

**Z čeho se vyrábí
většina plastů?**

Z čeho se vyrábí sklo?

**Uvedte alespoň 3 způsoby,
jak můžeme šetřit papírem.**

**Každý Čech průměrně
za rok vyhodí**

- A) 50 PET lahví
- B) 80 PET lahví
- C) 150 PET lahví

Sklo je možné recyklovat:

- A) 10 x
- B) 100 - 200 x
- C) neomezeně

**Kolik z poražených stromů
se použije na výrobu papíru?**

- A) každý pátý strom
- B) každý desátý strom
- C) každý padesátý strom

**Který plastový výrobek
se bude v přírodě
rozkládat nejdéle?**

- A) PET lahev
- B) polystyrén
- C) igelitový sáček

**Vratné skleněné lahve snižují
množství obalového odpadu.
Kolik vrácení do oběhu
průměrně vydrží?**

- A) 3
- B) 10
- C) 100

**Kolik dřeva ušetříme,
pokud zrecyklujeme 1 tunu
sběrného papíru?**

- A) 100 kg dřeva
- B) 1 tunu dřeva
- C) 2 až 3 tuny dřeva

KOVY
100

BIOODPAD
100

BEZ ODPADU
100

KOVY
200

BIOODPAD
200

BEZ ODPADU
200

KOVY
300

BIOODPAD
300

BEZ ODPADU
300

KOVY
400

BIOODPAD
400

BEZ ODPADU
400

HRA - ODPADOVÉ RISKUJ

**Jaké další složky odpadu
můžeme vytrídít,
aby neskončily na skládce?
Jmenujte alespoň dvě.**

**Jakou barvu má většinou
popelnice na bioodpad?**

**Jak můžeme poznat,
že je předmět ze železa
a ne z hliníku?**

**Vyjmenujte 5
jednorázových výrobků
a čím bychom je mohli
nahradit.**

Co nepatří na kompost?

- A) čajový sáček
- B) skořápky od vajec
- C) kosti z kuřete
- D) ohryzek od jablka

Co nepatří do železa?

- A) konzerva od fazolí
- B) víčko od jogurtu
- C) kancelářská sponka
- D) hřebík

**ZERO WASTE je životní styl,
kdy se snažíme tvořit
co nejméně odpadu.**

**Uvedte 5 způsobů,
jak prakticky
„nevytvářet odpad“?**

**Co je VERMIKOMPOSTÉR
a k čemu slouží?**

**Vyjmenujte alespoň 4 věci,
které se vyrábějí z hliníku.**

**Vysvětlete,
co je UPCYCLING,
a uveďte alespoň 1 příklad.**

Co není pravda o žížalách?

- A) prokypřují půdu
- B) rozmnožují se dělením
- C) rozkládají zbytky rostlin
- D) na zimu se zakuklí
- E) jsou to hermafrodité
- F) podílejí se na tvorbě humusu
- G) jejich kokony s vajíčky mají tvar citronu

Co je těžší?

- A) 1 kilogram železa
- B) 1 kilogram hliníku

VZDĚLÁVACÍ PROGRAM „ODPAD MŮŽE BÝT I POKLAD“

Předcházení vzniku odpadů je možné přiblížit už malým dětem – v mateřských školách nebo dětem mladšího školního věku. Jak je tedy přimět k zamýšlení nad smyslem věcí?

Téma odpadů je jedním z nejdéle a nejčastěji zpracovávaných témat v environmentální výchově. Většinou se však spojuje s tříděním odpadu a barevnými popelnicemi a případnou následnou recyklací. V tomto programu toto téma zásadně rozšiřujeme, protože třídit prostě nestačí.

Vybrali jsme témata, která se děti přímo dotýkají, a možnosti snižování množství odpadu, které jim dávají smysl. Všechno se točí kolem dětí, jejich života, věcí, které mohou ovlivnit. Prakticky představujeme méně známé způsoby, jak se dá odpad proměnit v poklad. Sestavili jsme vzdělávací program, který se skládá se ze čtyř navazujících bloků a ve výsledku má dopad i na přístup k odpadům u dospělých – ve školce, škole a v domácnostech rodičů.

Připravili jsme pro vás metodiku vzdělávacího programu a pracovní listy pro MŠ a 1. stupeň ZŠ.

Tyto materiály doplňuje dále interaktivní obrazový „kalendář“, obsahující hry, vystřihovánku, omalovánku a motivační plán.

Program „Odpad může být i poklad“ vznikl v rámci česko-německého projektu **Předcházení vzniku odpadů v Libereckém kraji a okresu Görlitz**, ve spolupráci Střediska ekologické výchovy Libereckého kraje (STŘEVLIK) a německých partnerů.

Autoři vzdělávacích programů a pracovních listů: Eliška Jáčová, Jana Modrá, Adéla Roubíčková, Ladislav David

Ilustrace: Eliška Jáčová, Jana Modrá

Vydal: STŘEVLIK, p.o., 2019

www.strevlik.cz/bezodpadu